

KRÓTKOPOWĚŠĆE

Pozitivne wuwice dale dže

Budyšin. W juniju registrowachu we wobtuku Budyskeje agentury za džěło znowa mjenje bjezdžěnych. Kaž zarjad džensa zdžěli, bě z 18831 ludźimi 469 mjenje džělopytacych hač kónc meje a samo 1674 mjenje hač loni w juniju. Kwota bjezdžělnosće w regionje je snadnje wo 0,1 dypk na 6,7 procentow spadnyła. Pozitivne wuwice tuž dale dže.

Přezpólni w Chorwatskej

Daruvar. Folklorny muski cyłk z Wudworja je sej džensa do chorwatskeho města Daruvar dojeł. Tam wobdžěla so Přezpólni jako hós na Dnjach českeje kultury, kotraž Zwjazk Čechow w Chorwatskej jako hlowny zastupjer tamnišje mjenješiny zarjaduje. Skupina Holubička bě serbskich spěwarjow na lońšim folklornym festiwalu „Lužica“ zeznała a jich na swjedžen přeprošyła.

Kulowčjenje z medaljomaj

Kulow/Torgau. Młodžinska wohnjowa wobora z Kulowa je sej na sakskich krajnych mišterstwach w Torgauje medali zawěšćila. Dorostowi wobornicy dobychu dwójce bronzu. Cyłkownje bě w měsće nad Lobjom 62 mustwow mocy měřilo. Kulowčjenje běchu so na wokrjesnych mišterstwach we Wulkej Dubrawje za cytosakske wurisanje kwalifikowali.

Džewjeć dnjow šeftrenar był

Lissabon. Portugalske profijowe koparske mustwo Sporting Lissabon je so po jeno džewjeć dnjach ze swojim trenarjom rozešlo. Siniša Mihajlović bě 18. junija pola třećeho zašlych portugalskich mišterstwow swoju službu nastupił. Mihajlovićowe změny w mustwje do noweje hrajeje doby pak bychu klub přidatnje 300 000 eurów plaćili. Přenotnje měješe serbiska koparska legenda tři lěta w Lissabonje wostać.

Dalši toptransfer k Juventus

Turin. Po tym zo je italske koparske mustwo Juventus Turin němskeho narodneho hrajerja Emre Cana kupilo, zawěšć sej team serije A dalši toptransfer. Kaž Juventus wobkrući, přenđe k njemu portugalski škitar João Cancelo wot španiskeho mustwa FC Valencia za 40,4 miliony eurów. 24lětny Cancelo podpisa zřěčenje hač do lěta 2023.

w nocy: 14 do 18 °C ☁️

rano: 13 do 18 °C ☁️

připoldnju: 20 do 23 °C ☀️

wječor: 15 do 19 °C ☀️

Lětuše Krabatowe swjedženske hry na arealu Čornochołmčanskeho Krabatoweho młynka su zahajene. Po zjawnej generalce srjedu wječor bě wčera oficialna premjera. Wobě předstajeni bještje wupředatej. Tež za dalše 13 razow su wšitke zastupne lisćiki rozebrane. Nimo powědkow wokoło Krabata a Čorneho młynka wěnuja so w inscenaciji tohorunja aktualnym lužiskim temam. Tak ma Čerwjewawka namjet, kak hodža so problem z wjelkami rozrisać.

Foto: Gernot Menzel

Čěmnota so rozswětliła

Lětuše Krabatowe swjedženske hry z nowym cyklusom zahajene

Čorny Chołmc (JK/SN). Lěto trajacu wćipnosć, kak z Krabatow w Čornym Chołmcu dale dže, spokojichu wčera z wulkotnje poradženej přemjeru lětušich swjedženskich hrow. Přihladowarjo dožiwichu spočatk noweho cykluska z napjeće wočakowanym předstajenjom inscenacije „W swětłe čěmnoty“. Režiser Michael Kuhn, kotrehož dožiwichu přihladowarjo w ról mlynkeho Jura, je z powołanskimi a lajskimi džiwadźelnikami naročnu a hnujucu stawiznu inscenował. Spočatk to noweho cykluska powědkow wokoło Krabata a Čorneho młynka.

Loni připowědžene nowowusměrjenje a fakt, zo chcyše mustwo wokoło Siebeck mandželskeju něšto noweho zahajić, je putacu stawiznu, wěnowanu Čornemu mlynkej, nastać dał. Dotal zwučeny ramik, wopyt sakskeho krala Awgusta pola swojeho přečela, wyška Šadowice, je režiser wobchował a tak přihladowarjam wolóžil so do stawizny zažiwić. Ta wěnuje so na přikładze wosoby Čorneho młynka

a jeho dónta dwěmaj stronamaj člowjeće byća: dobremu a złemu a wšědnemu bojeje mjez nimaj.

Inscenacija před kulisu Krabatoweho młynka je so džakowano džiwadźelniskemu wukonej hrajerjow wot spočatka hač k finalnemu wjerškemu napjeće wuwila. Z pomocu pyrotechniskich a zwukowych efektow nazhoni hraće wo wowanju zleho a dobreho zmyslapočne wudospoljenje. Wosebity hrajeriski wukon pokazastaj znowa Fuchsec dwójnik Anton a Richard, kotraž předstajistaj to dobre a to złe młodeho Krabata. Tež młoda hrajerka w ról Hanki je z derje nawuknjonym serbskim partom přeswědčila. Syla bě stawizna wokoło Čorneho młynka, jeho swójby a Krabata dobre wuchadzišćo za nowy cyklus wo serbskim kuzlarju. Chwalobny je, a to bě režiser hižo do toho připowědžił, widžomny a styšomny wulki serbski podžěl w inscenaciji. Džěci kaž tež dorosteni natožowachu we wšelakich scenach

dobru a čistu serbsčinu. Tak móže a smě dale hić. „Mi je so nowa stawizna wurjadnje lubila. To bě znowa jara derje předstajene. Sym wjesoly, na mózach pólla być. Sym přijomnje překwapjony“, zjima člon předsydstwa Krabatoweho towarstwa a Njebjelčanski wjesnjanosta Tomaš Čornak (CDU) swoje začuća wo inscenaciji. Wjele dalšich přečelow Krabatowych hrow ze serbskich wsow bě podobneho mjenjenja. Krabatowe towarstwo a towarstwo Krabatowy mlyn jako w pozadku skutkowacej zjednoćenstwe stej znowa wuběrnou organizaciju kaž tež zastaranje z typiskimi wudžělkami regiona zawěšćiloj. To wobkrući tohorunja sakski kral Awgust. Wón přilubi tuž Šadowice a přihladowarjam, zo klětu na kóždy pad zaso přijědže a zo so hižo na nowu stawiznu wo Krabace wjeseli. Na nju smědža so tež wšitcy druzy wjeselić. Wčera wukon mytowaše publikum ze slynym přikleškom, přjedy hač so nad wulkotnym wohnjostrojow zwjeseli.

ROZMYSLOWANE

Drohote kubło sej wobchować

■ Měrcin Weclich

Wjele džěci a młodostnych wopytuje hudźbnu šulu, zo by na instrumenće hrać nawuknyli. Za to doma pilnje zwučuja a druhdy zjawnje před publikumom na pišćalce, bubonje, gitarje abo akordeonje hraja. Problem hudźbnych šulow w mjenješich městach a jich wotnožkow tež w Serbach je a drje najprijedy dale wostanje, zo hudźbnym wučerjam přemalo honorara plaća. Njebyli so někotrzykuli ze swobodnje skutkowacych honorarnych pedagogow a druhich wulkich zapalom za dorost angažowali, bychu hudźbne šule najskeje jenož pol polne byli. Toho dyrbyja sej politikarjo, a runje tak zamołwići Budyskeho krajnordneho zarjada, wědomi być. Prašam so, čehodla njemóža tam pječa ničo přečiwo tomu činić, zo hudźbni wučerjo w Lipsku a Drježdžanach a druhich wulkich městach za samsne džěto wjele wjace pjeněz dostawaja. Při tym maja skerje krótsje puće do hudźbneje šule, a mnozy z nich podawaja přidatnje priwatnu hudźbu, wo kajkuž na wsy lědma něchtó prosy. Njetřebamy so tuž džiwac, zo budu wosebje wučerjo za „eksotiske“ instrumenty kaž za harfu a samo akordeon přichodnje dale a požadaniši.

Brach pola nas, a to mi šulerjo zaso zaso wobkrućaja, je jednostronskosć hudźbnych hodžin. Wučba, kaž na klawěrje, je zwjetša na klasiku a na tradicionalne wašnje hraća wusměrjena. Tak njetřebaja so w hudźbnej šuli džiwac, zo so někotremužubli młodostnemu, kiž by radšo swing abo w kapale šlagry a popowu muziku hrał, wostudži. Tuž budu so wosebje mjenješje hudźbne šule za alternatiwami rozhladować dyrbeć, zo so jich hudźbny horizont rozšěri, zo bychu sej šulerjo swoje přeče za hinašimi hudźbnymi žanrami spjelnić móhli.

Wojerowska hudźbna šula měješe w minjenym šulskim lěće něhdže 750 šulerjow. „Cyłkownje bě to poradžene lěto“, mēni jeje nawoda David Brand. W kooperaciji z třomi dalšimi wulkimi wukubłanišćemi wuchodnje Sakskeje kaž tež českim Liberecom móža šulerjo z cyleho kulturneho ruma Hornja Lužica-Delnja Šleska w jednym orchestrze hrać drahote hudźić. Za to přewjeduju zwučowanskej lěhwje. Wobdžělenje za dorostacych je dospołnje darmotne. Tajke dobre znamjo budži nadžiju do přichoda a šulerjow k zwučowanju pobudža.

Kniha dopomnjenkow z džěćatstwa Wjace hač 20 000 šulerjow za dobry skutk džělało

Z Hornjeje Hórki pochadźacy awtor Hagen P. Kaden je wčera w Budyskej Smolerjec kniharni swoju w swojskim nakładze wudatu knihu „Katta – Lužiske stawiznički z džěćatstwa“ předstajil. Čitanka wopřijima cyłkownje 13 chronologisce zestajenych powědančkow, kotraž maja po stowach Kadena awtobiografiski raz. W zdžěla anekdotiskim stilu wotblyščuja wone wobraz powójnskeho resp. NDRskeho časa hlownje wokoło Mnišonca. Něhdže 30 zajimcow, z kotrychž mnozy k stajnemu publikumje zarjadowanjow kniharnje njeslušachu, je čitacemu spisowacej ze zajimom připoslušachu a składnosć wužiło sej knihu signować dać. Foto: SN/Maćij Bulank

Budyšin (SN/mwe). Po cytej Sakskej wotmě so wutoru 14. akciski džen „genial-social – twoje džěto přečiwo chudobje“. Mjez wobdžělnikami wot 6. lětnika běchu tež šulerjo Budyskeho Serbskeho gymnazija, Wojerowskeho ewangelskeho gymnazija Johanneum a dalši z Hornjeje Lužicy. Džělało su mjez druhim w chorownjach, institucijach, pola rjemjeslnikow, w hosćencu abo pensiji. Tež w redakciji SN mējachmy dobrowólnika.

Přjedy hač so lětnje prózdny započnu, chcedža hač do džensnišeho w Drježdžanskim běrowje Sakskeje młodžinskeje załožby wšitke podložki, kaž džělowe zřěčenje, zezběrać. Te potom hač do srjědž julija zliča, hdyž móža tež doskónčnu sumu nadžělaných pjeněz medijam džělić. Kaž Jana Sehmisch, programowa wjednica „genial-social“ Serbskim Nowinam rjekny, je na zakładze přěnych dopožnacow ze socialnych medijow kaž Facebooka wotwidžec, zo je so wjace hač 20 000 šulerjow na akciji wobdžěliło. „Ličba pak budže wo wjele wjetša“, wona twjerdži. „Wšitko je derje wotběžalo, w žanym regionje njetřebachu džělo wjedra a druhich wobstejnoscow dla wotprajic. Smy spokojom, akcija je so znowa wulkotnje radžiła.“

Akciski džen młodych ludźi pobudža so aktiwne na towaršnostnych temach wobdžělić a zmóznja jim, lokalnje a globalnje zamołwitosć přewzać. Mnozy šulerjo su dopožnali, zo móža z wobdžělnjom tež za sebe něšto činić a so za možnym powołanjom rozhladować. To wob-

Antonijo Matik je sam pišał a redaktoram přidžělał. Foto: SN/Maćij Bulank

kruća tež Antonijo Matik z Łazka, kiž je wutoru w Serbskich Nowinach swój socialny džen přewjedil. Zwjazaj je 16lětny šuler 10. lětnika Budyskeho Serbskeho gymnazija swoje wobdžělenje w mediach na „genial-social“ z praktikumom, kotryž je w minjenym tydženjomaj w našej redakciji wukonjał. Dokal jeho nadžělane pjenjezy konkretnje póndu, drje wón njewě, dowěrja pak akciji. Wšako je to za dobry skutk.

„Tójšto młodostnych so swěru wjacore lěta na akciji wobdžěla. To je trend. Tak su w 6. lětniku započeli a džensa do dwanatkich chodža. Tež rjad rjemjeslnikow skaza sej kóžde lěto znowa šulerjow za pomocny skutk a za wukonjenje jednorých džělow, kotraž měli so dawno činić“, Jana Sehmisch podšmórnyje. Loni bě 32 000 šulerjow z 275 kubłanišćow něhdže 670 000 eurów nadžělało. Z tej sumy tež lěta liča. Z lońšimi pjenjezami chcedža mjez druhim zastaranje z pitnjeje wodu a sadjenje štomow w dešćowym lěsu na Filipinach, ponowjenje šule w ghanaskim regionje Ashanti a polěpšenje medicinskeho zastaranja w tibetskej provincy Naqchu podpěrać. Kotre projekty w fokusu wutorneje akcije steja, wulosuja hakle spočatk lěta 2019.